

Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural

L'àrea del Coneixement del Medi natural, Social i Cultural es concep amb l'objectiu de proporcionar a l'alumnat noves maneres de sentir, de pensar i d'actuar i, alhora, dotar-lo de les eines i coneixements, per tal d'esdevenir persones actives, responsables i respectuoses amb el món en el qual viuen i d'aquesta manera puguin transformar-lo, d'acord amb principis ètics i sostenibles fonamentats en els valors democràtics, d'una societat cada vegada més diversa i canviant.

Des d'aquesta realitat social, l'alumnat ha d'adquirir conceptes, destreses i actituds relacionades amb l'ús segur i fiable de les fonts d'informació, la cohesió social, el respecte i reconeixement de la diversitat com a riquesa multicultural, la resolució pacífica de conflictes i l'aplicació crítica dels mecanismes democràtics de participació ciutadana, l'esperit emprenedor, la valoració i conservació del patrimoni, l'educació per al desenvolupament sostenible i la ciutadania global, que inclou, entre altres, el coneixement i impuls per treballar a favor de la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible, l'emprenedoria social i ambiental i la defensa de la igualtat i l'equitat efectiva entre persones, fonamentada en la Declaració Universal dels Drets Humans, en els drets dels infants, en els valors democràtics, en els principis constitucionals i en el compromís cívic i social.

El descobriment del seu esdevenir a través del temps i la interpretació de l'acció humana com a responsable de canvi facilita que l'alumnat connecti el coneixement de si mateix i de l'entorn que l'envolta des d'una perspectiva més sistèmica, faci representacions del món i aprengui a elaborar explicacions personals sobre allò que l'envolta, per tal de construir un món just, solidari, igualitari i sostenible.

El treball multidisciplinari i la relació dels diferents sabers i destreses d'aquesta àrea afavoreixen el desenvolupament d'una cultura científica basada en la indagació i el pensament crític. Des d'aquesta òptica, proporcionar una base científica sòlida i ben estructurada a l'alumnat l'ajudarà a comprendre el món en el qual viu, l'animarà a cuidar-lo, respectar-lo i valorar-lo propiciant el camí cap a la transició ecològica justa.

En un altre ordre de coses, la digitalització dels entorns d'aprenentatge fa necessari que l'alumnat faci un ús segur, eficaç i responsable de la tecnologia, que, juntament amb la promoció de l'esperit emprenedor i el desenvolupament de les destreses i tècniques bàsiques del procés tecnològic, facilitarà la realització de projectes interdisciplinaris i cooperatius en els quals es resolgui un problema o es doni resposta a una necessitat de l'entorn pròxim, de manera que l'alumnat pugui aportar solucions creatives i innovadores.

Abordant un enfocament competencial, els criteris d'avaluació i els sabers, graduats a través dels cicles, es vertebren al voltant de les competències específiques. La progressió, que parteix d'entorns molt propers i manipulatius, connecta així amb l'etapa d'educació infantil, facilitant la transició i afavorint el desenvolupament de la capacitat del pensament abstracte.

L'assoliment de les competències específiques constitueix la base per a l'avaluació competencial de l'alumnat i es valorarà a través dels criteris d'avaluació. Les competències específiques s'avaluaran a través de la posada en acció de diferents sabers, proporcionant la flexibilitat necessària per establir connexions entre ells. S'han de treballar en el context de situacions d'aprenentatge, connectades amb la realitat i que convidin l'alumnat a la reflexió, a la col·laboració i a l'acció. No hi ha una vinculació unívoca i directa entre criteris d'avaluació i sabers.

Els criteris d'avaluació es vinculen directament a les competències i permeten mesurar el grau de desenvolupament d'aquestes competències específiques, en tant que expliciten l'avaluació de les capacitats i els sabers que cal desenvolupar i concreten els aprenentatges que volem identificar en l'alumnat i la forma de fer-ho.

Les persones docents han de contextualitzar i flexibilitzar aquests criteris d'acord amb les circumstàncies de les seves activitats. El seu caràcter és marcadament competencial i es converteixen en els referents per a l'avaluació, tant de les capacitats desplegades com dels diferents tipus de sabers, és a dir, coneixements, destreses, valors i actituds que l'alumnat ha d'adquirir per desenvolupar-se en múltiples situacions pròpies de la societat moderna.

Els i les docents poden connectar-los de forma flexible amb els sabers de l'àrea durant el procés d'ensenyament-aprenentatge.

Els sabers s'estructuren en tres blocs: bloc *cultura científica*, bloc *tecnologia i digitalització* i bloc *societats i territoris*.

El bloc *cultura científica* pretén que l'alumnat desenvolupi destreses i estratègies pròpies del pensament científic tot fent recerques sobre una àmplia varietat de temes. D'aquesta manera, s'inicia en els principis bàsics del mètode científic, que propicia la indagació i el descobriment del món que els envolta, valorant l'impacte de la ciència en la nostra societat des d'una perspectiva de gènere i fomentant la cultura científica analitzant l'ús que es fa diàriament d'objectes, principis i idees amb una base científica. També ofereix una visió sobre el funcionament del cos humà i l'adquisició d'hàbits saludables, les relacions que s'estableixen entre els éssers vius amb l'entorn en el qual viuen, així com l'efecte de les forces i l'energia sobre la matèria i els objectes de l'entorn.

El bloc *tecnologia i digitalització* permet, d'una banda, capacitar l'alumnat en el maneig bàsic d'una varietat d'eines i recursos digitals com a mitjà per a satisfer les seves necessitats d'aprenentatge, de buscar i comprendre informació, de crear contingut, comunicar-se de manera efectiva i desenvolupar-se en un entorn digital de manera responsable i segura. D'altra banda, promou el desenvolupament de les estratègies pròpies del pensament de disseny i del pensament computacional per resoldre problemes, tant de manera individual com cooperativament, que donin solució a una necessitat concreta.

El bloc *societats i territoris* permet a l'alumnat elaborar una interpretació personal del món utilitzant el pensament històric i les relacions de causalitat, simultaneïtat i successió com a mitjà per entendre l'evolució de les societats al llarg del temps i de l'espai. Posa esment als reptes i situacions del present i de l'entorn local i global, introduint-se en el món en què vivim d'una manera més cívica, democràtica, solidària, sostenible i compromesa. Finalment, ajuda l'alumnat a conèixer les interaccions entre les activitats humanes i el medi natural i social, així com l'impacte ambiental que generen, per involucrar l'alumnat en l'adquisició d'hàbits de vida sostenible i en la participació d'activitats que posin en valor les cures i permetin avançar cap als objectius de desenvolupament sostenible de manera conscient i contextualitzada.

La gradació d'aquests sabers, la seva programació i seqüenciació no han de seguir necessàriament un ordre cronològic determinat, sinó que han d'adaptar-se a les necessitats formatives de l'alumnat en cada cicle.

Tots aquests sabers, com a aprenentatges, s'han d'aplicar a contextos i situacions reals i problemàtiques actuals, han de permetre de revisar i avaluar idees, pensaments o raonaments, fent propostes d'acció justificades i coherents amb els arguments enunciats i fonamentades en la ciència. En aquest sentit, les problemàtiques que posen de manifest els objectius de desenvolupament sostenible proporcionen els contextos que, a més d'apropar i sensibilitzar l'alumnat en aquesta realitat, ofereixen escenaris actuals per a un aprenentatge motivat, rellevant i significatiu.

L'àrea de Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural engloba diferents camps de coneixement i es relaciona amb altres àrees del currículum, la qual cosa afavoreix un aprenentatge holístic i competencial.

Competències específiques

En l'àrea de coneixement del medi natural, social i cultural es treballen un total de 10 competències específiques que són la concreció dels indicadors operatius de les competències clau definits al perfil competencial de sortida de l'alumnat al final de l'educació bàsica.

Competència específica 1

Seleccionar i utilitzar dispositius i recursos digitals de forma responsable i eficient per tal de buscar informació, comunicar-se i treballar col·laborativament i en xarxa i per crear continguts segons les necessitats digitals del context.

criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>1.1 Fer ús, de forma responsable i guiada, de diferents fonts digitals per a la cerca d'informació, tant en grup com individualment.</p> <p>1.2 Utilitzar dispositius i recursos digitals per comunicar-se amb els altres i com a suport per donar a conèixer els propis aprenentatges.</p> <p>1.3 Crear, de manera guiada, continguts digitals senzills per construir el coneixement segons la necessitat del context.</p>	<p>1.1 Fer ús, de forma responsable, de diferents fonts digitals per a la cerca d'informació, tant en grup com individualment.</p> <p>1.2 Utilitzar dispositius i recursos digitals per comunicar-se amb els altres i per donar a conèixer els propis aprenentatges.</p> <p>1.3 Crear continguts digitals senzills per construir el coneixement segons la necessitat del context.</p>	<p>1.1 Fer ús de diferents fonts digitals, tant en grup com individualment, per identificar i seleccionar la informació adient, verificant la fiabilitat de la font en funció de l'autoria i de la data d'actualització.</p> <p>1.2 Utilitzar dispositius i recursos digitals de forma responsable i eficient, per contrastar, organitzar i comunicar la informació i per donar a conèixer els propis aprenentatges.</p> <p>1.3 Crear continguts digitals per construir el coneixement seleccionant i utilitzant dispositius i recursos digitals, segons la necessitat del context.</p> <p>1.4 Participar en la realització de tasques col·laboratives fent ús de recursos digitals en entorns de treball col·laboratiu dins i fora del centre.</p>

En les últimes dècades, l'ús de les tecnologies s'ha anat incorporant en les nostres vides, i s'han integrat a tots els àmbits de la nostra societat, proporcionant coneixements i

nombrosos recursos que ajuden en una infinitat de tasques de la vida quotidiana. La varietat de dispositius i aplicacions que existeixen en l'actualitat fa necessari introduir el concepte de digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge, entès com el conjunt de dispositius i recursos digitals que l'alumnat usa d'acord amb les seves necessitats d'aprenentatge i que li permeten dur a terme aquest procés de manera eficient, responsable i segura. Per tant, aquesta competència pretén preparar l'alumnat per desenvolupar-se en un ambient digital que va més enllà del mer maneig de dispositius i la cerca d'informació en la xarxa.

El desenvolupament de la competència digital permet comprendre i valorar l'ús que es dona a la tecnologia; augmentar les possibilitats i l'eficiència en el propi treball; desenvolupar habilitats d'interpretació, organització i anàlisi de la informació; crear contingut; comunicar-se a través de mitjans informàtics i treballar de manera cooperativa per fer un ús crític i segur de l'entorn digital, prenent consciència dels riscos, aprenent a evitar-los o minimitzar-los, demanant ajuda quan calgui, i resolent els possibles problemes tecnològics de la forma més autònoma possible.

Competència específica 2

Plantejar-se preguntes sobre el món, aplicant les diferents formes de raonament i mètodes del pensament científic, per interpretar, respondre i predir els fets i fenòmens del medi natural, social i cultural i per prendre decisions creatives i decidir actuacions ètiques i socialment sostenibles.

criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>2.1 Demostrar curiositat, formulant-se preguntes i realitzant prediccions possibles per conèixer objectes, fets i fenòmens.</p> <p>2.2 Buscar informació de fonts digitals i analògiques, segures i fiables, seleccionades de manera pautada per utilitzar-la en investigacions relacionades amb el coneixement del medi.</p> <p>2.3 Planificar experiments amb ajuda, usant tècniques d'indagació, i fer servir instruments simples de forma segura per registrar les observacions i les dades per respondre la pregunta plantejada.</p>	<p>2.1 Demostrar curiositat, formulant-se preguntes investigables i fer prediccions raonades per conèixer objectes, fets i fenòmens.</p> <p>2.2 Buscar i seleccionar de forma autònoma informació de diferents fonts digitals i analògiques segures i fiables per emprar-la en les investigacions relacionades amb el coneixement del medi.</p> <p>2.3 Dissenyar i realitzar experiments senzills, utilitzant diferents tècniques d'indagació, emprant de forma segura instruments i dispositius analògics i digitals, per realitzar observacions, fent</p>	<p>2.1 Demostrar i mantenir la curiositat, formulant-se preguntes investigables i fer prediccions raonades sobre temes d'actualitat relacionats amb el medi.</p> <p>2.2 Buscar, seleccionar i contrastar informació, de fonts digitals i analògiques segures i fiables per usar-la en investigacions relacionades amb el coneixement del medi.</p> <p>2.3 Dissenyar i realitzar experiments fent ús de la indagació, seleccionant els instruments i dispositius analògics i digitals necessaris per fer observacions, prendre mesures precises i decidint el tipus de registre a utilitzar</p>

<p>2.4 Comparar i relacionar les informacions i els resultats obtinguts amb les prediccions realitzades per formular possibles respostes a les qüestions plantejades.</p> <p>2.5 Comunicar el resultat de les investigacions realitzades de manera oral, corporal i gràfica explicant el procés seguit amb ajuda d'un guió.</p>	<p>mesuraments precisos i registres per respondre la pregunta plantejada.</p> <p>2.4 Comparar i interpretar la informació, les dades obtingudes en la investigació i les prediccions realitzades per proposar respostes possibles a les qüestions plantejades.</p> <p>2.5 Presentar els resultats de les investigacions, utilitzar diferents tipus de formats, fent ús, també, de dispositius i recursos digitals i amb un llenguatge acurat per explicar els resultats i el procés de les investigacions realitzades.</p>	<p>per respondre la pregunta plantejada.</p> <p>2.4 Analitzar i interpretar la informació, les dades obtingudes en la investigació i les prediccions realitzades per valorar la coherència de possibles solucions a les qüestions plantejades.</p> <p>2.5 Adaptar el missatge i el format a l'audiència a què va dirigit, fent ús, també, de dispositius i recursos digitals fent servir un llenguatge acurat i precís per justificar els resultats aconseguits i el procés de les investigacions realitzades.</p>
---	--	--

Els enfocaments didàctics per a l'ensenyament-aprenentatge de les ciències han de partir de la curiositat de l'alumnat per comprendre el món que l'envolta i afavorir la participació activa en els diferents processos d'indagació i d'exploració propis del pensament científic. Per tant, l'alumnat ha de poder identificar i plantejar petits problemes, generar hipòtesis, fer prediccions, obtenir, analitzar i classificar informació i fer comprovacions, interpretant i comunicant els resultats. Perquè aquesta forma de treball generi veritables aprenentatges, els i les docents han de facilitar i guiar el procediment, proporcionant a l'alumnat les condicions, pautes, estratègies i materials didàctics que afavoreixin aquestes destreses. A més, cal contextualitzar les activitats inicialment a l'entorn més proper de manera que l'alumnat sigui capaç d'aplicar progressivament allò que ha après a diferents contextos i situacions. D'aquesta manera, a més, s'estimula l'interès per l'adquisició de nous aprenentatges i per la cerca de solucions a problemes que es puguin plantejar a la vida quotidiana.

Competència específica 3

Resoldre problemes i reptes generant cooperativament un producte creatiu i innovador a partir de projectes interdisciplinaris, utilitzant diferents formes de raonament, com el pensament de disseny i el pensament computacional, per respondre a necessitats concretes.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>3.1 Reconèixer necessitats o identificar reptes concrets de l'entorn proper i participar en projectes interdisciplinaris cooperatius, de manera guiada, per a la creació de prototips que els resolguin.</p> <p>3.2 Aportar idees que puguin donar resposta a un problema o necessitat d'acord amb diferents formes de raonament, com el pensament de disseny o el pensament computacional, compartint-les a través de descripcions orals, representacions i models i establir cooperativament criteris per avaluar el projecte i la gestió del treball conjunt.</p> <p>3.3 Construir un producte final senzill que solucioni un repte o necessitat d'acord amb diferents formes de raonament, com el pensament de disseny o el pensament computacional i provant, en equip, els diferents prototips fent ús de forma segura de les eines i els materials adequats.</p> <p>3.4 Mostrar, de forma oral o gràfica, el producte final explicant el procés seguit, amb ajuda d'un guió.</p>	<p>3.1 Identificar i analitzar necessitats o reptes de l'entorn proper i establir objectius senzills per a la creació de prototips o solucions digitals que els resolguin.</p> <p>3.2 Proposar possibles solucions que puguin donar resposta a un problema o necessitat d'acord amb diferents formes de raonament, com el pensament de disseny o el pensament computacional, compartint-les a través de descripcions orals, representacions i models i establir cooperativament criteris per avaluar el projecte i la gestió del treball conjunt.</p> <p>3.3 Elaborar un producte final senzill que solucioni un repte o necessitat d'acord amb diferents formes de raonament, com el pensament de disseny o el pensament computacional, i provant, en equip, els diferents prototips o solucions digitals fent ús de forma segura dels dispositius, les eines i els materials adequats.</p> <p>3.4 Presentar els resultats obtinguts explicant el procés seguit i justificant per què el prototip o solució digital compleix amb els requisits del projecte.</p>	<p>3.1 Avaluar les necessitats de l'entorn i establir objectius concrets per a la creació de prototips o solucions digitals que les resolguin.</p> <p>3.2 Dissenyar possibles solucions a problemes plantejats d'acord amb diferents formes de raonament, com el pensament de disseny o el pensament computacional, mitjançant estratègies bàsiques de gestió de projectes cooperatius, tenint en compte els recursos necessaris, les fases d'execució i establint criteris concrets per avaluar la seva viabilitat.</p> <p>3.3 Elaborar i desenvolupar un producte final que solucioni un repte o necessitat d'acord amb diferents formes de raonament, com el pensament de disseny o el pensament computacional, i provant, en equip, els diferents prototips o solucions digitals fent ús de forma segura i responsable dels dispositius, eines, tècniques i materials adequats.</p> <p>3.4 Comunicar els resultats obtinguts i el procés seguit adaptant el missatge i el format a l'audiència, justificant per què el prototip o solució digital compleix amb els requisits del projecte i suggerir possibles reptes per futurs projectes.</p>

L'elaboració de projectes interdisciplinaris basats en activitats cooperatives suposa el desenvolupament coordinat del conjunt dels sabers essencials de les diferents àrees per donar resposta a un repte o problema de l'entorn físic, natural, social, cultural o tecnològic, utilitzant tècniques pròpies del pensament de disseny o el pensament computacional. La detecció de necessitats, el disseny, la creació i la prova de prototips i l'avaluació dels resultats són requeriments bàsics en l'obtenció d'un producte final, fomentant el valor ecosocial, com a part del pensament de disseny.

D'altra banda, el pensament computacional utilitza la descomposició d'un problema en parts més senzilles, el reconeixement de patrons, la realització de models, la selecció de la informació rellevant i la creació d'algorismes per automatitzar processos de la vida quotidiana. Les estratègies dels diferents tipus de pensament i formes de raonament de l'àmbit científicotecnològic no són excloents i poden ser usades conjuntament d'acord amb les necessitats del projecte.

La realització d'aquest tipus de projectes fomenta, a més, la creativitat i la innovació en generar situacions d'aprenentatge en què cal imaginar solucions i no hi ha una única solució correcta, sinó que tota decisió es presenta com una oportunitat per obtenir informació vàlida que ajudarà a elaborar una resposta millor. Aquestes situacions propicien, a més, un entorn excel·lent per al treball cooperatiu, en què es desenvolupen destreses com l'argumentació, la comunicació efectiva d'idees complexes, la presa de decisions compartides, la col·laboració i la resolució de conflictes de manera pacífica.

Competència específica 4

Conèixer i prendre consciència del propi cos, de les emocions i sentiments propis i aliens, a partir de l'adquisició d'hàbits fonamentats en coneixements científics, per aconseguir el benestar físic i emocional i afavorir la convivència.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>4.1 Reconèixer i adoptar hàbits de vida saludable seguint pautes donades sobre higiene, alimentació variada i equilibrada, exercici físic i descans.</p> <p>4.2 Prendre decisions personals sobre alimentació, higiene i salut a partir de coneixements i criteris científics bàsics, per a la prevenció i guariment de malalties pròpies i usuals.</p> <p>4.3 Diferenciar accions que afavoreixin el benestar i equilibri emocional i social,</p>	<p>4.1 Adoptar de forma autònoma hàbits de vida saludable valorant la importància de la higiene, l'alimentació variada i equilibrada, l'exercici físic i el descans.</p> <p>4.2 Prendre decisions personals i col·lectives sobre alimentació, higiene i salut a partir de coneixements i criteris científics, per a la prevenció i guariment de malalties en el context proper.</p> <p>4.3 Mostrar actituds que fomenten el benestar i</p>	<p>4.1 Analitzar i fer propostes de millora justificades dels hàbits personals i col·lectius de vida saludables valorant la importància d'una alimentació variada i equilibrada, l'exercici físic, el descans i la higiene.</p> <p>4.2 Prendre decisions personals i col·lectives sobre alimentació, higiene i salut relacionant diferents coneixements i criteris científics, per a la prevenció i guariment de malalties en l'àmbit global.</p>

reconeixent les emocions pròpies i alienes per generar relacions de respecte.	equilibri emocional i social, identificar les emocions pròpies i alienes, mostrant empatia i establint relacions afectives i saludables.	4.3 Promoure actituds que fomenten el benestar i equilibri emocional i social, validant les emocions que activen relacions afectives saludables i resoldre amb criteri situacions diverses també relacionades amb l'ús de la tecnologia i la gestió del temps lliure.
---	--	---

La presa de consciència del propi cos des de les primeres edats permet a l'alumnat conèixer-lo i controlar-lo, millorar l'execució dels moviments i la seva relació amb l'entorn, essent la via d'expressió dels sentiments i les emocions. La seva regulació i expressió enforteix l'optimisme, la resiliència, l'empatia i la recerca de propòsits i permet gestionar constructivament els reptes i els canvis que sorgeixen al seu entorn.

El coneixement científic que adquireix l'alumnat sobre el funcionament del cos humà i els riscos de certes conductes per a la salut ha de vincular-se a accions de prevenció, mitjançant el desenvolupament d'hàbits, estils i comportaments de vida saludables, i a l'educació afectivosexual, adaptada al nivell maduratiu, que són imprescindibles per al creixement, desenvolupament i benestar d'una persona sana en totes les seves dimensions físiques, emocionals i socials.

Competència específica 5

Analitzar les característiques de diferents elements o sistemes del medi natural, social i cultural, identificant la seva organització i propietats, establint relacions entre aquests, per tal de reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural i emprendre accions per a un ús responsable, la seva conservació i la millora.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
5.1 Reconèixer les característiques, propietats i l'organització dels elements del medi natural, social i cultural a través de metodologies d'indagació i utilitzant les eines i processos adequats de manera pautada. 5.2 Reconèixer connexions directes entre diferents	5.1 Identificar les característiques, propietats i l'organització dels elements del medi natural, social i cultural a través de metodologies d'indagació i utilitzant les eines i processos adequats. 5.2 Reconèixer connexions entre diferents elements del medi natural social i cultural,	5.1 Identificar i analitzar les característiques, propietats i l'organització dels elements del medi natural, social i cultural a través de metodologies d'indagació i utilitzant les eines i processos adequats. 5.2 Establir connexions entre diferents elements del medi natural social i cultural,

<p>elements del medi natural, social i cultural.</p> <p>5.3 Mostrar actituds de respecte cap al patrimoni natural i cultural reconeixent-lo com un bé comú.</p>	<p>comprenent les relacions que s'estableixen i fent prediccions dels possibles efectes.</p> <p>5.3 Valorar i protegir el patrimoni natural i cultural considerant-lo com un bé comú, adoptant conductes respectuoses per al seu gaudiment i proposant accions per a la seva conservació i millora.</p>	<p>analitzant les relacions que s'hi estableixen i fer prediccions dels possibles efectes.</p> <p>5.3 Valorar i proposar accions de conservació, protecció i millora del patrimoni natural i cultural, a través de compromisos i conductes a favor de la sostenibilitat.</p>
---	---	--

Conèixer els diferents elements i sistemes que formen el medi natural, social i cultural és el primer pas per comprendre i valorar-ne la riquesa i diversitat. Per això, aquesta competència pretén que l'alumnat no sols conegui els diferents elements del medi que l'envolta, de manera rigorosa i sistemàtica, sinó que, a més a més, estableixi quines són les relacions que mantenen entre si la societat, la natura i l'economia. D'aquesta manera, es persegueix l'objectiu que l'alumnat conegui, compregui, respecti, valori i prengui decisions tot protegint el medi natural, social i cultural des de la perspectiva de l'espai i el temps. Això li permetrà adquirir un coneixement científic connectat i la capacitat de mobilitzar-lo enfront de les investigacions o projectes que realitzi. També ajuda a visibilitzar els problemes relacionats amb l'ús de l'espai i les seves transformacions, els canvis i les adaptacions protagonitzades pels humans a través del temps per a les seves necessitats, així com les diferents organitzacions socials que s'han anat desenvolupant. La presa de consciència del continu ús i explotació dels recursos del territori ha d'afavorir que l'alumnat desenvolupi accions d'ús, conservació i millora del patrimoni natural i cultural, considerant-lo com un bé comú, ja que el respecte per la naturalesa s'inicia en la incorporació d'un model de desenvolupament econòmic diferent. A més, ha de promoure el compromís i la proposta d'actuacions ètiques que responguin a reptes naturals, socials i culturals plantejats en els objectius de desenvolupament sostenible.

Competència específica 6

Analitzar críticament les causes i conseqüències de la intervenció humana en l'entorn integrant els vessants social, econòmic, cultural, tecnològic i ambiental definits en els objectius de desenvolupament sostenible, per tal de promoure la capacitat d'afrontar els problemes, aportar solucions i actuar de manera individual i col·laborativa en la seva resolució, posant en pràctica hàbits de vida i de consum responsable i sostenible.

criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
6.1 Identificar la relació de l'ésser humà amb el món que l'envolta en l'ús i	6.1 Identificar i analitzar la intervenció humana en el món, en problemes ecosocials, proposant	6.1 Analitzar la intervenció humana en el món i aportar opinions fonamentades per fer front a problemes

<p>aprofitament dels elements i recursos de l'entorn.</p> <p>6.2 Participar en activitats que permeten avançar cap als objectius de desenvolupament sostenible de manera conscient i contextualitzada.</p> <p>6.3 Mostrar comportaments i actituds de vida sostenible, conseqüents amb el respecte, la cura i la protecció del planeta.</p>	<p>solucions possibles a escala local.</p> <p>6.2 Escollir i realitzar accions cooperatives que facilitin afrontar els reptes i desafiaments proposats en els objectius de desenvolupament sostenible de manera crítica i contextualitzada.</p> <p>6.3 Adquirir hàbits de vida sostenible i conseqüents amb el respecte, la cura i la protecció de les persones i del planeta.</p>	<p>ecosocials i involucrar-se en la seva resolució.</p> <p>6.2 Dissenyar propostes o activitats, cooperativament, per avançar cap a la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible de manera crítica i contextualitzada.</p> <p>6.3 Participar en la construcció de models de convivència sostenibles en el temps basats en la cooperació, la cura i protecció de l'entorn i el respecte a les persones i al planeta.</p>
---	--	---

Saber com ha evolucionat la interacció de l'ésser humà amb el món que l'envolta en l'ús i l'aprofitament dels béns comuns mitjançant processos tecnològics cada cop més avançats resulta essencial perquè l'alumnat reflexioni i sigui conscient dels límits de la biosfera, dels problemes associats al consum accelerat de béns i de l'establiment d'un model energètic basat en els combustibles fòssils. D'aquesta manera poder afrontar els reptes i els desafiaments de la societat contemporània des de la perspectiva de la sostenibilitat. Comprendre les relacions d'interdependència i ecodependència, així com la importància que tenen per a nosaltres, com a éssers socials dependents, les cures que ens aporta la comunitat és el punt de partida per poder identificar i aprofundir les diferents problemàtiques que planteja el model de societat actual i el seu impacte a escala local i global. Cal, per tant, dotar l'alumnat d'eines que facilitin l'apoderament com a agents de canvi ecosocial des d'una perspectiva emprenedora i una actitud crítica i cooperativa. Això suposa que dissenyin, participin i s'involucrin en activitats que permetin avançar cap als objectius de desenvolupament sostenible de manera conscient i contextualitzada. Així seran participants de la construcció de models de relació i convivència basats en l'empatia, la cooperació i el respecte a les persones i al planeta.

Competència específica 7

Observar, detectar, comprendre i interpretar canvis i continuïtats del medi natural, social i cultural, analitzant relacions de causalitat, simultaneïtat i successió, per explicar i valorar les relacions entre diferents elements i esdeveniments que permeten entendre el present i imaginar futurs possibles.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
7.1 Detectar i contextualitzar	7.1- Identificar i contextualitzar	7.1 Relacionar i contextualitzar

<p>temporalment esdeveniments propis i propers emprant nocions de mesura i successió bàsiques.</p> <p>7.2 Observar i detectar canvis i continuïtats del medi en l'entorn proper en el pas del temps.</p> <p>7.3 Mostrar curiositat per la vida quotidiana de les persones al llarg del temps.</p>	<p>temporalment, esdeveniments de l'entorn proper per poder interpretar el present com a producte del passat i comprendre la incidència de les decisions actuals en el futur.</p> <p>7.2 Interpretar canvis i continuïtats del _medi establint relacions de causalitat en diferents moments històrics.</p> <p>7.3 Conèixer els trets de les diferents societats al llarg del temps i el paper que les persones han desenvolupat en la història.</p>	<p>temporalment, esdeveniments rellevants per poder interpretar els canvis el present com a producte del passat i comprendre la incidència de les decisions actuals en el futur.</p> <p>7.2 Analitzar els canvis i les continuïtats a partir de les relacions de causalitat, simultaneïtat i successió de diferents moments històrics, culturals, socials i en el medi natural on les societats es desenvolupen.</p> <p>7.3 Relacionar les diferents èpoques de la història i identificar les accions i fets humans més destacats valorant els canvis que han provocat.</p>
---	---	---

Els elements i esdeveniments de cada societat són l'expressió de la complexitat de les relacions econòmiques, socials i polítiques, així com dels valors, creences i idees que les sustenten, però també de les seves múltiples identitats, del talent dels seus integrants i de les relacions amb altres cultures. La investigació i la contextualització d'esdeveniments rellevants, des d'un punt de vista històric, és fonamental perquè l'alumnat compregui, establint relacions de causalitat, simultaneïtat i successió entre ells, i identificant els aspectes dinàmics i els més estables, la manera com contribueix el passat en la configuració del present. Aquesta xarxa dinàmica d'interaccions és el rerefons de tot valor crític i interpretació del passat.

Conèixer els trets de les diferents societats al llarg del temps i el paper que hi han exercit les persones com a protagonistes individuals i col·lectius de la història ha de servir a l'alumnat per relacionar les diferents èpoques i identificar les accions i fets més destacats a cadascuna, adquirint una comprensió més gran i millor de si mateix, de les seves relacions amb els altres i amb l'entorn, i adoptar una actitud objectiva i analítica pel que fa a l'actualitat i per assumir un compromís responsable i conscient pel que fa als reptes del futur.

Competència específica 8

Reconèixer, valorar i defensar la diversitat i la igualtat de gènere reflexionant sobre qüestions ètiques i mostrant empatia i respecte, per tal de construir una societat diversa i equitativa i contribuir al benestar individual i col·lectiu i a la consecució dels valors dels drets humans.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>8.1 Mostrar actituds que fomenten l'equitat, la igualtat de gènere i les conductes no sexistes reconeixent models positius en l'entorn pròxim.</p> <p>8.2 Promoure actituds d'equitat, igualtat de gènere i conductes no sexistes, detectant i contrastant diferents models en l'entorn pròxim.</p> <p>8.3 Reconèixer les manifestacions i la diversitat cultural des d'una perspectiva de gènere.</p>	<p>8.1 Promoure actituds d'equitat, igualtat de gènere i conductes no sexistes, analitzant i contrastant diferents models en la nostra societat.</p> <p>8.2 Contribuir al benestar individual i col·lectiu de la societat, amb accions que fomenten l'equitat, la igualtat de gènere i les conductes no sexistes, reconeixent models positius al llarg de la història.</p> <p>8.3 Valorar les manifestacions i la diversitat cultural i relacionar-les amb qui les ha creat des d'una perspectiva de gènere.</p>	<p>8.1 Posicionar-se críticament a favor actituds d'equitat, igualtat de gènere i conductes no sexistes, analitzant i contrastant diferents models en la nostra societat.</p> <p>8.2 Actuar per la igualtat efectiva de les persones i desmuntar estereotips i rols en tots els àmbits.</p> <p>8.3 Valorar les manifestacions culturals i relacionar-les amb qui les ha creat i la seva època, per interpretar les diverses cosmovisions i la seva finalitat.</p>

L'alumnat ha d'adquirir comportaments i actituds basats en el respecte, la tolerància i l'empatia, per incloure la diversitat i la igualtat de gènere com un eix de riquesa i de transformació global. Tots aquests comportaments i valors s'han de desplegar a l'entorn familiar i social de l'alumnat, a través de l'exercici d'una ciutadania activa, responsable i compromesa amb la igualtat entre dones i homes.

Atenint-nos a la realitat de les societats contemporànies, hem de vetllar perquè l'alumnat superi els estereotips de gènere i contribueixi a promoure una societat igualitària des de la perspectiva dels valors dels drets humans.

Competència específica 9

Participar en la vida social de manera eficaç i constructiva respectant i aprofundint en el desenvolupament dels drets humans i dels infants i de les minories, per tal d'aconseguir una ciutadania activa, responsable i implicada.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>9.1 Participar en l'entorn social i en la comunitat escolar, de manera assertiva i constructiva, amb</p>	<p>9.1 Participar en la comunitat escolar i la vida social realitzant activitats, assumint responsabilitats i</p>	<p>9.1 Participar activament en la comunitat escolar, la vida social i l'entorn assumint responsabilitats, establint</p>

<p>responsabilitat i utilitzant un llenguatge inclusiu i no violent.</p> <p>9.2 Respectar les persones, valorant la seva diversitat i riquesa, i apreciand-la com a font d'aprenentatge.</p> <p>9.3 Conèixer i interioritzar normes bàsiques de circulació, com a vianants i usuaris dels mitjans de locomoció implicats en el desenvolupament sostenible de la mobilitat de les persones.</p>	<p>establint acords de forma dialogada i democràtica, emprant un llenguatge inclusiu i no violent.</p> <p>9.2 Contribuir al benestar individual i col·lectiu de la societat, analitzant la importància demogràfica, cultural i econòmica de les migracions en l'actualitat, valorant la diversitat i mostrant empatia i respecte per les cultures.</p> <p>9.3 Prendre decisions responsables com a vianants i usuaris dels mitjans de locomoció, de la importància de la mobilitat sostenible de les persones, coneixent les normes i els senyals de trànsit fent-ne un bon ús.</p>	<p>acords i presentant propostes de millora de la vida al centre, des de l'exercici dels principis democràtics, que emanen dels drets humans i dels infants i de les minories.</p> <p>9.2 Contribuir al benestar individual i col·lectiu i a l'assoliment dels valors de la integració europea a través del coneixement dels processos geogràfics, històrics i culturals que han conformat la societat actual, valorant la diversitat cultural i mostrant empatia i respecte per les minories.</p> <p>9.3 Contribuir activament a la mobilitat segura pròpia i de les altres persones durant els desplaçaments i valorant-ne els riscos.</p>
--	---	--

La societat demana una ciutadania implicada i crítica que participi de manera activa tant en l'àmbit escolar com en altres activitats per afavorir el benestar de la comunitat. En aquest marc de convivència, l'alumnat ha de prendre consciència de la importància de les normes de conducta social, juntament amb els principis i els valors que impliquen l'exercici d'una ciutadania responsable a favor de la dignitat humana, la llibertat, la igualtat, l'estat de dret i el respecte dels drets humans i de les minories. L'adopció expressa de valors com la justícia, la solidaritat i la igualtat entre persones prepara l'alumnat per afrontar els reptes i els desafiaments del segle XXI.

La interconnexió mundial, els processos d'integració cultural i els moviments migratoris connecten amb la realitat, múltiple i diversa, que cal fer front des dels principis d'equitat, de respecte als drets humans i dels infants, per prevenir prejudicis i actituds discriminatòries i afavorir la integració i la cohesió social.

Competència específica 10

Valorar el funcionament de les administracions públiques, a partir dels principis i els valors que es desprenen de l'ordenament jurídic que regula la nostra convivència, per protegir els drets civils i polítics i generar interaccions respectuoses i equitatives promovent la resolució pacífica i dialogada dels conflictes.

Criteris d'avaluació

1r i 2n	3r i 4t	5è i 6è
<p>10.1 Identificar institucions properes, assenyalant i valorant les funcions desenvolupades que promouen una bona convivència.</p> <p>10.2 Conèixer els propis drets i deures per promoure la cohesió social i els valors de la cultura de la pau.</p>	<p>10.1 Conèixer els òrgans de govern de diferents institucions municipals i valorar els seus mecanismes de funcionament per a la participació ciutadana i democràtica.</p> <p>10.2 Actuar en defensa dels drets i deures propis i dels altres per promoure la cohesió social i els valors de la cultura de la pau.</p>	<p>10.1 Identificar i analitzar el funcionament dels òrgans de govern de les comunitats autònomes, de l'Estat espanyol i de la Unió Europea, valorant les seves accions en la gestió dels serveis públics per a la ciutadania.</p> <p>10.2 Actuar per protegir els drets i deures propis i dels altres, reconèixer conductes no favorables i reaccionar en conseqüència per promoure la cohesió social i els valors de cultura de la pau.</p>

L'anàlisi comparativa entre diferents societats i territoris al món mostra la coexistència de diferents formes d'organització social i política derivades de diversos factors geogràfics, econòmics i culturals. Comprendre i donar valor al funcionament d'una societat a partir de les administracions públiques és fonamental per a l'educació ciutadana. En aquest sentit, l'alumnat ha de ser capaç de respondre amb certesa a la distribució de drets i responsabilitats entre les persones de manera igualitària i dialogada, desenvolupant habilitats de comunicació, escolta activa, pensament crític i de resolució pacífica de conflictes.

Sabers

Els sabers, entesos com el conjunt de coneixements, destreses, valors i actituds, es formulen amb relació a contextos en què es pot desenvolupar el seu aprenentatge competencial.

Els i les docents poden incorporar contextos alternatius si ho consideren pertinent.

Per tal de facilitar els aprenentatges i el desenvolupament de les competències específiques corresponents, les persones docents poden valorar la possibilitat d'organitzar els sabers de l'àrea o de les diferents àrees coordinades en un àmbit, a partir de situacions d'aprenentatge.

Les situacions permeten programar el curs de qualsevol nivell, àrea o àmbit a partir d'una col·lecció o seqüència de reptes, contextos, circumstàncies del món real, dels quals deriven preguntes que cal contestar i que entrellacen els sabers, és a dir, els coneixements, les destreses, els valors i les actituds amb les capacitats que sustenten l'enfocament competencial dels aprenentatges. Això modifica la planificació habitual d'adquisició de sabers i competències basada en la lògica acadèmica pròpia de les àrees de coneixement o

matèries, plasmada en la seqüència tradicional dels temes disciplinaris. Es pretén acostar-se a la lògica de l'aprenent per donar sentit als seus aprenentatges basant-se en la seqüència de contextos rellevants plasmats en les situacions.

Primer i segon curs

Cultura científica

- Iniciació a l'activitat científica
 - Selecció de tècniques d'indagació adequades (observació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments, cerca d'informació, mesura, cerca de patrons, comunicació...) a les necessitats de la investigació.
 - Utilització d'instruments i dispositius apropiats per a l'observació i la mesura d'acord amb les necessitats de les diferents preguntes, problemes i investigacions plantejades.
 - Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques plantejades.
 - Valoració dels coneixements científics com a mitjà per entendre els fets i fenòmens de l'entorn natural i de la vida quotidiana.
 - Reconeixement de la ciència i la tecnologia com a activitats humanes, similituds i diferències en les professions relacionades amb la ciència i la tecnologia des d'una perspectiva de gènere.
- La vida al nostre planeta
 - Comprensió dels aspectes bàsics de les funcions vitals dels éssers vius des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, per distingir-los dels objectes inerts.
 - Producció i identificació dels nutrients, l'aigua i l'aire com les substàncies imprescindibles per a la vida.
 - Anàlisi de les adaptacions dels éssers vius a l'hàbitat per tal de classificar-los segons les característiques observables.
 - Valoració de les relacions entre els éssers humans, els animals i les plantes per aplicar normes de cura i respecte als éssers vius i a l'entorn en què viuen.
 - Identificació i ús d'hàbits saludables relacionats amb el benestar físic de l'ésser humà: higiene, alimentació variada i equilibrada, consum de productes de proximitat, exercici físic, descans i cura del propi cos per prevenir possibles malalties.
 - Identificació i ús d'hàbits saludables relacionats amb el benestar emocional i social: estratègies d'identificació de les pròpies emocions per respectar i acceptar la diversitat present a l'aula i a l'entorn proper.
- Matèria, forces i energia
 - Reconeixement de la llum i el so com a formes d'energia que es poden percebre i de les seves propietats descobrint i experimentant el seu funcionament i ús en situacions de la vida quotidiana.
 - Distinció dels materials, les seves característiques, propietats i procedència en objectes de la vida quotidiana per justificar-ne l'ús.
 - Interpretació dels canvis d'estat de la matèria en interaccionar amb la calor per explicar fenòmens naturals.

- Comprensió de l'efecte de les forces de càrrega sobre estructures construïdes amb materials d'ús comú amb diferents seccions i geometria, per construir estructures resistents, estables i útils.

Tecnologia i digitalització

- Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge
 - Ús de les funcionalitats dels dispositius i recursos digitals d'aprenentatge d'acord amb les necessitats del context educatiu (cerca d'informació, representació del coneixement, creació de continguts digitals...).
 - Utilització de recursos digitals de forma segura per compartir contextos d'aprenentatge a través de la comunicació amb persones o entitats.
- Projectes de disseny i pensament computacional
 - Identificació de les fases del pensament computacional en reptes simples: aplicació d'ordres i seqüències bàsiques per a la resolució d'un problema senzill.
 - Aplicació de manera guiada i col·laborativa de les fases del projecte de disseny: empatitza, defineix, idea, prototipa i avalua.
 - Utilització de materials, objectes, eines i recursos analògics i digitals (plataformes digitals d'iniciació a la programació, robòtica educativa...) adequats per a la consecució del projecte.
 - Aplicació d'estratègies bàsiques pel treball en equip.

Societats i territoris

- Reptes del món actual
 - Percepció dels elements, moviments i dinàmiques de la Terra a l'univers, recollint dades per interpretar les seqüències temporals i els canvis estacionals en la vida diària i en l'entorn.
 - Apreciació de les diferències i semblances en els elements geològics que constitueixen l'entorn proper per entendre les dinàmiques que es produeixen i els seus efectes en la vida quotidiana.
 - Creació guiada d'itineraris, trajectes, desplaçaments i viatges utilitzant el pensament espacial i temporal i les interaccions amb el medi.
 - Observació dels fenòmens atmosfèrics fent un registre de dades per determinar alguna regularitat i valorar la repercussió en els cicles biològics i en la vida diària.
 - Introducció als objectius de desenvolupament sostenible a partir de l'anàlisi de problemes i de les accions quotidianes.
 - Identificació i anàlisi dels rols de gènere en l'entorn proper per fomentar conductes no sexistes.
- Lliçons del passat
 - Reflexió sobre el pas del temps i la mesura del temps en el cicle vital i les relacions intergeneracionals des del present cap al passat per entendre els canvis en els fets i esdeveniments quotidians.
 - Ús de recursos i mitjans analògics i digitals, de les fonts orals i de la memòria col·lectiva per conèixer la història local i la biografia familiar.

- Iniciació a la investigació i als mètodes de treball per a la realització projectes que analitzin fets, esdeveniments i temes de rellevància personal per explicar la seva història.
- Coneixement del patrimoni material i immaterial de la seva localitat per valorar-lo i preservar-lo.
- Alfabetització cívica
 - Valoració de la diversitat familiar com a element on aprofundir en els drets de les persones i els valors dels drets humans.
 - Adquisició de compromisos de participació i acceptació de normes en l'entorn familiar, veïnal i escolar, per a la prevenció, gestió i resolució dialogada de conflictes.
 - Reconeixement d'identitat i diversitat cultural: l'existència de realitats diferents i aproximació a les diferents ètnies i cultures presents en l'entorn, per afavorir la integració, rebutjar les actituds discriminatòries tot afavorint la cultura de la pau i no-violència.
 - Identificació de les principals activitats professionals i laborals d'homes i dones del seu entorn, valorant l'ocupació i el treball per entendre els agents econòmics i els drets laborals des d'una perspectiva de gènere.
 - Identificació de les normes bàsiques en els desplaçaments com a vianants i usuaris dels mitjans de transport, per afavorir una mobilitat sostenible i segura.
- Consciència ecosocial
 - Coneixement de l'entorn, dels paisatges naturals, dels humanitzats i dels seus elements, i estudi de les accions per a la conservació, millora i sostenibilitat dels béns comuns.
 - Comprensió de la relació del cicle natural i humà de l'aigua, per aconseguir un ús sostenible del recurs.
 - Reconeixement d'actuacions responsables orientades a la reducció, reutilització i reciclatge de residus en l'entorn proper.

Tercer i quart curs

Cultura científica

- Iniciació a l'activitat científica
 - Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
 - Utilització d'instruments i dispositius (analògics i digitals) apropiats per a l'observació i la mesura precises d'acord amb les necessitats de les diferents preguntes, problemes i investigacions.
 - Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques estudiades.
 - Reconeixement dels avenços en el passat i en el present relacionats amb la ciència i la tecnologia que contribueixen a transformar la nostra societat i tot mostrant models des d'una perspectiva de gènere.
 - Valoració de l'ús de la ciència i la tecnologia per ajudar a comprendre les causes de les pròpies accions, prendre decisions raonades i executar tasques de forma més eficient.

- La vida al nostre planeta
 - Estudi i anàlisi de les característiques dels diferents ecosistemes com espais, on els factors abiòtics i biòtics es mantenen en equilibri per tal d'entendre i prendre bones decisions respecte a l'ús dels recursos naturals del planeta.
 - Identificació de les característiques pròpies de les plantes i els animals que permeten la classificació i diferenciació en subgrups relacionats amb la capacitat adaptativa al medi: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie, i varietats autòctones.
 - Comprensió dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.
 - Aplicació de pautes per a una alimentació saludable: menús saludables i equilibrats amb productes de proximitat, importància del cistell de la compra i de l'etiquetatge dels productes alimentaris per conèixer els nutrients i el suport energètic i així prendre decisions raonades.
 - Identificació i ús d'hàbits saludables relacionats amb el benestar emocional i social: estratègies d'identificació i gestió de les pròpies emocions per respectar i acceptar la diversitat present a l'aula i a la societat.
- Matèria, forces i energia
 - Reconeixement de les diferents fonts i formes de producció de calor, les interaccions amb diferents materials (conductors i aïllants) i la utilització d'instruments de mesura per aplicar aquests coneixements en la prevenció de riscos a la vida quotidiana.
 - Identificació i anàlisi de les propietats de l'aigua a partir de l'experimentació per entendre el seu paper vital en el medi i la necessitat de fer-ne un ús responsable.
 - Separació, mitjançant diferents mètodes, de mesclures heterogènies distingint aquestes de les mesclures homogènies i de substàncies pures identificant-les en el medi ambient.
 - Anàlisi de les forces de contacte i distància per entendre el seu efecte sobre els objectes, en funció de la seva mida, massa i forma i la interacció entre si.
 - Comprensió de les propietats de les màquines simples i els seus efectes sobre les forces per establir relacions amb la natura i usos en la vida quotidiana.

Tecnologia i digitalització

- Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge
 - Selecció i utilització de dispositius i recursos de digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.
 - Utilització de les funcionalitats dels dispositius i recursos digitals d'aprenentatge (cerca d'informació, representació del coneixement, creació de continguts digitals...).
 - Aplicació guiada d'estratègies de cerca, fent valoració, discriminació, selecció i organització de les informacions més segures i eficients.
 - Utilització de les normes bàsiques de seguretat, protecció i privacitat en navegar per Internet i per protegir l'entorn personal d'aprenentatge (contrasenyes segures, identitat digital...).
 - Aplicació de les regles bàsiques d'etiqueta digital, cortesia i respecte en establir comunicació digital amb altres persones.

- Projectes de disseny i pensament computacional
 - Identificació i aplicació de les fases del pensament computacional en reptes simples: descomposició d'un repte en parts més senzilles, reconeixement de patrons i elaboració de seqüències per a la resolució del problema o la creació d'un producte.
 - Identificació i aplicació de les fases del projecte de disseny: empatitza, defineix, idea, prototipa i avalua per donar resposta a una necessitat concreta.
 - Utilització de materials, d'eines i recursos adequats per a la consecució del projecte.
 - Selecció i utilització de materials, objectes, eines i recursos analògics i digitals (plataformes digitals de programació per blocs, robòtica educativa, sensors...) adequats en la consecució del projecte.
 - Aplicació de tècniques cooperatives per al treball en equip i estratègies per a la gestió de conflictes i promoció de conductes empàtiques i inclusives també en entorns digitals.

Societats i territoris

- Reptes del món actual
 - Relacions entre els diferents elements que componen l'Univers i les seves dinàmiques per interpretar fenòmens físics que afecten la Terra i repercuteixen en la vida diària i l'entorn.
 - Representació de l'espai i de la terra en mapes i plànols a diferents escales emprant, entre altres, els recursos digitals. Utilització de diferents tècniques analògiques i digitals i estratègies d'orientació, a partir de l'observació dels elements del medi en la localització espacial.
 - Interacció entre la superfície terrestre i els agents externs (aigua, vent, éssers vius...) per entendre com canvien els paisatges en els diferents territoris al llarg del temps i anàlisi de la influència de l'activitat humana.
 - Anàlisi i registre de les dades meteorològiques a partir de la representació gràfica i visual i la utilització de les tecnologies de la informació geogràfica per entendre fenòmens i fer prediccions.
 - L'organització territorial de Catalunya, Espanya i Europa, estudi de les variables que influeixen en l'ocupació i distribució de la població en l'espai fent representacions gràfiques i cartogràfiques que posin de manifest els principals problemes i reptes demogràfics.
 - Comprensió del pas de la supervivència, economia de subsistència, a la sobreproducció, economia de consum global, analitzant les activitats productives, el valor, el control dels diners i mitjans de pagament per tendir a la igualtat social i garantir l'accés universal als recursos com a resposta a les problemàtiques subjacents als objectius de desenvolupament sostenible.
 - Identificació dels rols i els estereotips relacionats amb el gènere en diferents contextos com la publicitat, pel·lícules, etc., i fer actuacions per eliminar conductes sexistes i tendir a la igualtat de gènere.
- Lliçons del passat
 - Ubicació i relació de fets i esdeveniments de l'entorn proper en eixos cronològics, digitals i analògics, per entendre el temps històric.
 - Classificació i ús de les fonts històriques: orals, escrites i patrimonials, com a via per a l'anàlisi dels canvis i les continuïtats a la localitat al llarg de la història.

- Ús de la investigació i els mètodes de treball científic per a la realització projectes que analitzin fets, esdeveniments de la localitat amb perspectiva històrica, contextualitzant-los a l'època corresponent (prehistòria i edat antiga), de la vida quotidiana de l'entorn.
- Interpretació de les accions de les persones com a subjectes en la història, dels diferents grups socials, relacions, conflictes, creences i condicionants per entendre que el present és el resultat de les accions del passat.
- Coneixement de les expressions culturals i artístiques de l'entorn per comprendre l'època en què va ser creat com a resultat d'una manera d'entendre el món en el seu context temporal.
- Coneixement del patrimoni natural i cultural per valorar-lo i preservar-lo.
- **Alfabetització cívica**
 - Aplicació de compromisos i normes per a la vida en societat per promoure una ciutadania que busqui una sortida als conflictes de forma pacífica i dialogada.
 - Identificació i valoració dels costums, tradicions i manifestacions etnicoculturals de l'entorn, mostrant respecte per la diversitat cultural que conviu entorn de la cohesió social per afavorir la cultura de pau i no-violència.
 - Identificació de l'estructura administrativa de l'Estat a partir de l'anàlisi de les principals institucions i entitats de l'entorn local, regional i nacional i els serveis que presten per entendre l'organització social.
 - Identificació de les normes de circulació, senyals i marques viàries, per afavorir una mobilitat segura com a vianants i usuaris dels mitjans de transport col·lectius o personals.
- **Consciència ecosocial**
 - Introducció a les causes i conseqüències del canvi climàtic, el seu impacte en els paisatges de la Terra identificant alhora mesures de mitigació relacionades amb l'activitat de les persones.
 - Coneixement de com l'activitat humana actua en la transformació i la degradació dels ecosistemes naturals per aportar mesures de conservació i protecció presents i futures.
 - Desenvolupament d'actituds de consum responsable dels recursos naturals i de les fonts d'energia, en diverses facetes de la vida.
 - Esment i ús dels hàbits de consum responsable, els avantatges dels productes de proximitats i la defensa dels drets com a consumidor.

Cinquè i sisè curs

Cultura científica

- **Iniciació a l'activitat científica**
 - Selecció de tècniques d'indagació (observacions, identificació i classificació, formulació de preguntes i prediccions, planificació i realització d'experiments i recerques, cerca de patrons, creació de models, cerca d'informació i de dades, experiments amb control de variables, comunicació dels resultats...) adequades a les necessitats de la investigació.
 - Utilització d'instruments i dispositius (analògics i digitals) apropiats per a l'observació i la mesura precises d'acord amb les necessitats de les diferents preguntes, problemes i investigacions.

- Construcció i ús del vocabulari científic relacionat amb les diferents investigacions i temàtiques estudiades.
- Reconeixement de la ciència, la tecnologia, l'enginyeria i les matemàtiques com a activitats humanes, les professions relacionades amb aquests camps de coneixement en l'actualitat des d'una perspectiva de gènere.
- Valoració de l'ús de la ciència, la tecnologia, les matemàtiques i l'enginyeria per comprendre les causes de les accions pròpies i col·lectives i prendre decisions raonades.
- La vida al nostre planeta
 - Estudi del cicle de la matèria i del flux d'energia en els ecosistemes, reconeixement de les xarxes de relacions entre productors, herbívors, carnívors i descomponedors, per comprendre les dinàmiques de les poblacions.
 - Entesa dels aspectes bàsics de les funcions vitals de l'ésser humà des d'una perspectiva integrada: obtenció d'energia, relació amb l'entorn i perpetuació de l'espècie.
 - Coneixença dels canvis físics, emocionals i socials que comporta la pubertat i l'adolescència per acceptar-los de forma positiva tant en un mateix com en altres.
 - Aplicació de pautes que fomenten una salut emocional i social adequada: higiene del son, gestió de l'oci del lleure, ús adequat de dispositius digitals i estratègies per al foment de relacions socials saludables.
- Matèria, forces i energia
 - Experimentació amb la flotabilitat dels objectes, investigant la relació entre massa i volum utilitzant instruments de mesura per construir el concepte de densitat i aplicar-lo a situacions quotidianes.
 - Experimentació amb els canvis reversibles i irreversibles que afecten la matèria des d'un estat inicial a un de final, per reconèixer els processos i transformació que passen en la matèria en situacions properes a l'alumnat.
 - Comprensió del funcionament de l'energia elèctrica amb relació a les fonts, les transformacions i la transferència, a través de l'experimentació de circuits elèctrics i estructures robotitzades, presents en l'entorn quotidià.
 - Anàlisi de les diferents fonts d'energia i la seva influència en la contribució al desenvolupament sostenible de la societat.
 - Identificació dels principis bàsics de l'aerodinàmica, indagant sobre les propietats de l'aire i la interacció amb objectes de diferents formes mides i materials per entendre les forces implicades en el vol.

Tecnologia i digitalització

- Digitalització de l'entorn personal d'aprenentatge
 - Selecció i utilització de dispositius i de recursos digitals d'acord amb les necessitats del context educatiu.
 - Aplicació d'estratègies avançades per a la planificació i la cerca d'informació (processos de millora de cerca, operadors lògics...) fent valoració, discriminació, selecció i organització de les informacions més segures, eficients i respectuoses amb la propietat intel·lectual.
 - Domini de les regles bàsiques de recollida, emmagatzematge, organització i representació de dades per facilitar la comprensió i anàlisi.

- Utilització de les normes bàsiques de seguretat, protecció i privacitat en navegar per Internet i per protegir l'entorn personal d'aprenentatge (contrasenyes segures, identitat digital...).
- Compliment de les regles bàsiques de seguretat, protecció de privadesa per navegar per Internet i per protegir l'entorn personal d'aprenentatge (contrasenyes segures, identitat digital...) i integració de les eines bàsiques d'etiqueta digital, cortesia i respecte en establir comunicació digital amb altres persones.
- Projectes de disseny i pensament computacional
 - Aplicació de les fases del pensament computacional en reptes complexos: descomposició del repte en parts més senzilles, reconeixement de patrons i elaboració de seqüències per a la resolució del problema o la creació d'un producte.
 - Planificació i aplicació de les fases del projecte de disseny: empatitza, defineix, idea, prototipa i avalua per donar resposta a una necessitat concreta.
 - Selecció i utilització de materials, objectes, eines (simuladors, editors de programació per blocs) i recursos analògics i digitals (senyors i actuadors, programes de disseny 2D i 3D...) adequats per a la consecució del projecte.
 - Utilització d'estratègies de resolució de problemes en situacions d'incertesa: adaptació i canvi d'estratègia quan calgui, valoració de l'error propi i dels altres com a oportunitat d'aprenentatge en el desenvolupament cooperatiu del projecte.

Societats i territoris

- Reptes del món actual
 - Anàlisi crítica d'accions humanes a la Terra i l'univers com l'exploració, la contaminació espacial i lumínica per poder desenvolupar un criteri per actuar en conseqüència.
 - Anàlisi de la Terra com a sistema, relacionant els elements que la conformen, les interaccions entre aquests i els canvis que provoquen en la vida quotidiana i en l'entorn.
 - Introducció a la dinàmica atmosfèrica i les grans àrees climàtiques per relacionar la distribució dels ecosistemes i paisatges.
 - Coneixement de la diversitat geogràfica de Catalunya, d'Espanya i d'Europa. Representació gràfica, visual i cartogràfica a través de mitjans i recursos analògics i digitals usant les tecnologies de la informació geogràfica.
 - Utilització de les principals variables demogràfiques i la seva representació gràfica que permeten analitzar els comportaments de la població i la seva evolució, els moviments migratoris, l'apreciació de la diversitat cultural i el contrast entre zones urbanes i despoblació rural.
 - Identificació dels fonaments i principis per a l'organització política i gestió del territori de l'Estat espanyol adequats, per afavorir la participació social i ciutadana i la possibilitat de l'exercici d'una ciutadania activa.
 - Valoració dels efectes de l'economia global en la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible.
 - Anàlisi crítica dels estereotips i rols en els àmbits acadèmic, professional, social i cultural actuant per la igualtat efectiva de gènere i l'eliminació de conductes sexistes.
- Lliçons del passat
 - Ubicació i relació de fets i esdeveniments de les grans etapes històriques en eixos cronològics, digitals i analògics, per entendre el temps històric.

- Anàlisi de diferents fonts històriques: orals, escrites i patrimonials per interpretar les accions individuals i col·lectives, de fets i esdeveniments rellevants de la història.
- Ús de la investigació per a la realització de projectes que analitzin fets, esdeveniments i temes de rellevància actual amb perspectiva històrica, contextualitzant-los a l'època medieval, moderna i contemporània.
- Reflexió sobre el paper dels invisibles (dones, infants, pobres...) en la història per entendre els principals moviments en defensa dels seus drets, la situació actual i els reptes de futur.
- Anàlisi multicausal del procés d'instauració de la democràcia de l'Estat espanyol, amb l'aprovació de la Constitució de 1978, per entendre les fórmules per a la participació de la ciutadania en la vida pública.
- Interpretació i anàlisi de les expressions artístiques i culturals contemporànies i de la seva evolució per valorar la funció de l'art i la cultura al món actual.
- Valoració del patrimoni natural i cultural com un bé i un recurs per fer-ne ús des de la cura i la seva conservació.
- Alfabetització cívica
 - Valoració de la diversitat d'identitats, etnicocultural i de llengües de l'Estat espanyol, per afavorir una ciutadania més implicada en la defensa de les minories.
 - Identificació dels principis i valors dels drets humans i de l'infant i l'ordenament jurídic establert, els drets i deures de la ciutadania, per valorar la contribució de l'Estat i les seves institucions a la pau, la seguretat i la cooperació internacional per al desenvolupament.
 - Aplicació de la cultura de pau i no-violència i ús del pensament crític com a eina per a l'anàlisi dels conflictes d'interessos.
 - Reconeixement de l'organització política, les principals entitats polítiques i administratives de l'entorn local, autonòmic i nacional a l'Estat espanyol i els sistemes de representació i de participació política, per promoure i protegir els drets civils i polítics.
 - Distinció de les principals institucions de l'Estat espanyol i de la Unió Europea, dels seus valors i de les seves funcions, els seus àmbits d'acció i la seva repercussió en l'entorn, en la cohesió social i en els valors de cultura de la pau.
- Consciència ecosocial
 - Identificació i anàlisi de les causes i conseqüències del canvi climàtic, a escala local i global proposant mesures de mitigació i adaptació.
 - Anàlisi de la petjada ecològica en diferents parts del món i interpretació de les interrelacions entre les persones, l'economia i la natura amb criteri d'ecodependència.
 - Coneixement dels recursos limitats que ofereix el planeta, l'explotació que se'n fa i l'esgotament d'aquests.
 - Reconeixement de l'activitat econòmica i la distribució de la riquesa com a font de les desigualtats socials i regionals en el món.
 - Valoració d'actuacions que contribueixen a la consecució dels objectius de desenvolupament sostenible en l'orientació que donem al nostre estil de vida.
 - Coneixement del valor social dels impostos en relació amb els drets i deures de la ciutadania.
 - Estudi del funcionament dels mercats (de béns i serveis, financer i laboral) analitzant la responsabilitat ambiental i social de les empreses, de les cooperatives, l'economia verda i del consum responsable i de productes de proximitat.